

რედაქცია

ბელს-მრეწობა
საქართველოს რევოლუციური კავშირის
ბელს-მრეწობის განყოფილება
საქართველოს რევოლუციური კავშირის
ბელს-მრეწობის განყოფილება

შანი ბანსაღმდისა

რედაქციისათვის
საქართველოს რევოლუციური კავშირის
ბელს-მრეწობის განყოფილება

ბაგონის ყოველ-ღვი ოსტმებათს ბარდა.

საუბრე ნომერი

„ფრთხილი“

ნიმუშია:

თუნილი: შევერდის სავერ-
ტოში (ბაღდათის პრინციპები, შიგ-
რის სახეობა) შრიტერების წიგნის
მაღალი (ხიდასი, ზუბ-ლოვის სახე-
ობები), მწიგნობრის მათემატიკა
(ბელს-მრეწობა, მდივანის შერა-
ბი).

კალამის რამის სხრობა

წინადადების სხრობის პროტოკო-
ლის წიგნის შემდგომი, ა.
ლ. თაბაჩიას სიტყვის ნება სიხივა
თავსუბრძანის და სიტყვა დაახლოე-
ბის შემდგომი.

შემათიაც აღხალდელ სიძვირის ხალხი
ჩვენ გვაბრალბენ და ეს ცრუ
აზროვნება გვაბრალბენ. შვი-
რასაკვირვებელია, არ შვირია იმ გან-
ვითების სიტყვა, მაგრამ შენობება ხალ-
ხი შეტყობაში შევიყაროს. ბრ-
ვანდელ ამისთანა შენობებზეა მი-
ხედვით, ძალაქის სივი სტერტირის
უბნაბნებდა და ის დასწერდა ხოლმე
პასუხს ამ გვარ სტერტირზე და ამგვარ-
ად ბრალდებისაგან განამარაბდებ
სავს. ჩემის აზრით, ამ შენობებზეა
საჭიროა, რომ შვირებში წინააღმდე-
გ ჩვენც გავგანმარტოვო და თავის-თავიც
განამარტოვოს.

ქალაქის თავი ა. ს. მტკრიავი. მე
ჩემის მხრით ვამბობ, რომ სრულია-
დაც არ მინდა მშვიდობა პოლიტიკა
დაეწესა. მა თუ სიხი ვინმე თავის-
თავს შვირასაკვირვებელი სიღლის შე-
უხიდა ან მასზე დასწეროს, ან უხი-
ლოს.

ხმის სურნალობა. მე გვიანია
რომ არ შეიძლება ასე აზრად
ჩაგდება იმისი, რაც გვაბრალბენ იწ-
ვრის. ჩემის აზრით, საუკუნე უნდა იქ-
მნის ყიფით გამოკვლეობა: უნდა
შვირსტოთ—მართლს ამბობენ გან-
ვითები, თუ სტერტირ? თუ სტერტირ
დაკლეს გვიანმერ, უფროლოთ, სასა-
რდლის წინ მოცხობივით პასუხი,
თუ ერთი ორი მაინც წამიფილი გა-
მარტოვდა, მაშინ თითო ჩვენ უნდა იქ-
მნე სმარაობაში მივსტელო. მე კი
ციკი, რომ მშვიდობა სტერტირ
წინააბ; ციკი, რომ აღხალდელი სი-

ვირე სრულიებით იმისაგან არ არის
წარბმომგები, რომ ეთობაც ჩვენს
ძალაქის თავს. ციკის კარბანა აქვს
და მესაბებებთან რაღაც პირობა აქვს
შეკრულია; არც ის არის მართალი,
რომ ძალაქის მამკობის ერთ წიფო-
თიგან რაღაც პოლიტიკა აქვს და
თავის ნებაზე სწვეს დასტაბლა; ფსი-
ვის დანიშნა ამ წიფრს არ შეუძლი-
ან და სხვ. მე ეს ყველა ციკი, მაგ-
რამ ხალხს უნდა შევეტობინოთ,
ხალხს, რომელიც სიძვირისა და სხვა
ყველა უხედურებს ჩვენ გვაბრა-
ლებს.

ხმის. ა. ს. გამბარაგი. მანუთებში
მეტირ ისეთი რამები იწვიება, რომ
მასუბის გაცემის არ შეიძლება. არ
ლღის უხედურება მიაყქივით ყველა
განუბის ყვეს...

ხმის. ნაიკაძე. არა გავით უშ-
ლებს განუთებზე აუფრო სტეა...

ხმის. გამბარაგი. ზოგიერთი გა-
ზეთის სიტყვა ყუფა...

ხმის. ს. გ. ჩანაგია. მეც მან-
და ესთვე რამდენიმე სიტყვა საზო-
გადოთ და სტერტირზე, რომელიც
უქანსტეფ ღრის იბეკდებოდნენ
ჩემი ქალაქის თეთი მშვიდობის
შესახებ „მზობრაში“ როგორც მო-
გვსტენებია, თითქმის ყველა ადგი-
ლოვან განუბინის რედაქტორები
მხმსტებათი იბეკდებან: აქ არის „მ-
ზობრაში“ რედაქტორი „ფრთხილის“
„მორცას“; ამასუს რედაქტორი თუ
არ იფა ამორცაფი, მხოლოდ იბეკდებ,
რომ ხარვე მჭკლად ვარდასტეფილი.
მე მაყერებს ის გარემობა, რომ ეს

რედაქტორები აქ ხმს არ იბებენ,
არ ერთი წინადადება და აზრი არ
შემაბებენ ამ სიძვირის და სხვა საგ-
ნის თობაზე და თავის განუთებ-
ში კი როგორც შეუძლებელი გვლ-
მბენ, ამ სტერტირზე ჩემს მოქმედ-
ებაზე. „მზობრაში“ მარცხ უქანსტეფ
შეუბნებ ისეთ რამებზე იწვიება, მე-
დამ ძალაქის მამკობაზე და ჩინებზე
თითუკი მარტოა, რომ თეთი-მხრით
დასტაბლა მოსისა მთავრებამ და ქ-
ლაქის საკმეტირ ისე აღმანსტრაციის
მართლს მატეკვა, კარგია, მაგრამ
მეუბან და ყველაფერში გაცოტევის აზ-
რი არა აქვს და ღიდა გენბის მოტ-
ნაც შეუძლიან...

ზოგიერთი ხმისწინ ამბობენ,
რომ საკმოდ გილანაკოთ ამ სა-
განზე და ვარბინება შემდგ სხვი-
სათვის გადავლოთ.

მაგებობის წიფო ა. ა. თამბარაგი.
ჩემის აზრით, არ ღირს, რომ ამის-
თან საგანზე მოლაპარაკება შემდგ
სხვი-სათვის გადავლოთ, სხვი-სტეფი
სტერტირის ისეთ უხირო სტერტირბა,
რომ საჭირო არ არის უხედურება
მიყქივით; ამის გამო აუფრო დაე-
აზრებამის სიხი.

მაგებამ დასწერეთ, რომ ამ ბაისის
ამტებს ხმისწინა ბ. ლ. მთირობა
შემდგ სხვი-სათის უფრო დადგივით
თი აზრი და მისწინება წარბმოდე-
ბის ამ სარგის შესახებ და ჩინებამ
წინ დაღვის თავის განუბინება.

ახსრე უფრო მარტივბული სგ-
აბუდა კრებაში იმ რჩების გზის სტ-
კების შესახებ, რომელიც უნდა
გაყქივონ ქალაქის წიფში როცა

დღეც და მხაკოს, რომელიც კოფე
ფრეკარბათს იღვა, ვიკით:
— მხაკო, არა შვირები მანდა?
— ხომ მართალია, მისასტეს აჯან-
კალბებულის მხით, რომ დღე და
ღამოთა ცქოა უხებართ სხვანდა
კონბრით და ჩემზე დაპარაკობენ?

— შესაძლებელია, მაგრამ ხმს რჩის-
თვის გიყნაკლბენ? ბეთი ხომ არა
ხარ?

— არა, არაფერია, მხოლოდ მკით-
ვა ძლიანი.

მხაკე საათში ყმაწვილი დავაწვირე
ლოგინზე, რა დადავებინე და თბი-
ლოთ დაეპარებ.

— მხოლოდ ხომ ადარ ვიკით?
— არა, არა, მაგრამ თავი მტკევა
კოტობი.

დაღვლილ ყმაწვილს მალე დაი-
ბინა, მაგრამ ერთობ მამკით ირკე-
და და სულს. მეც არ ვგვრბობდი კარ-
გათ ჩემს თვის და, ბარბის ჩალაგება
რომ გყ.თაბე დაწეკი.

ღმის სანი საათი იქნებოდა, რო-
დესაც ლამის სწითლებს და მხაკოს
ხმამ გამოამბინა; დათიუხი სიტყე-
ბის შემბამება; თავლირე გამოეკეტე
და გულზე ბებრა დაიწყო: სტრალი-
ღამა იღმა, მხოლოდ წიფე უჯდა პე-
რანგასმარა, ლოგევი შეუთიბობდა,
თავლირე დაწებია, თითუკი მტკეტირ-
ბის აღსაღწევა, თავი ჩაღწეწ და
მხინარე მხით იბიკრებოდა.

— Coniunctus: Amem, amem,
amem, amem, amem...

— მხაკო!

— Coniunctus: amem, amem.....
მკლავში ხელი მოეკლდა და უფო-
ხარი:

— მხაკო!

შეწვილობა გამბიობა, გაიყრბევიით
შემბიობდა თითუკი ვერ მკრეა.

— რა შვირები ა დაგებართ?
— მიმორბე თავლირე, მისასტეს
ღლიბილით—ხედალ ხუთი უნდა მივი-
ლო...

ხელში ავიყვანე და ლოგინზე ხა-
ღვლირ; სტეფი თორბსტავით უხირო-
და. მხაკე მხიფში მოიბებე დოტორ-
ი. მხაკევილს მავა გოტევა, შებო-
ზე ხელი მიღვა და სიტყვა: მხაკევი-
სტების ანთებდა აქვს.

ლოგინ-მკოვობა ყოველს წმის უფ-
დავებდებოდა. ტელეგრაფით ვიგნა-
მე დაღ მის და მხოლოდ ღღის ჩამო-
ცედა სოფლიდან. სხე პირადათ და-
ფარული ქმინდა, მაგრამ მაინც შეე-
წინებ უფროლოვან თვლით თვლი-
მაგებობა, რომელიც მკითხა:

— უ. ცხალა?

— ლო! და მტკეტირს სიტყვა ეხლა
ცხლი ამბო.

— მკი ვიბობარბი, მოიბიდა პირ-
ბაღე და შეგარდა ყმაწვილით ოთხ-
ბი. მხაკო ვერ კოტეხლი იფო, მაგ-
რამ უფო კი არა; დღე ვერ იცხო;
მხოლოდ მაშინ გამბიობა თვლირე
და შეგარდა დღეს, როდესაც თავზე
სწევა დაღვევა, ყმაწვილი თითუკი

*) აღმრევა: № 95.

ბაქოს რეისის გზის გაყვანას შეუძლებად.
 2) სეკრეტარმა წაითხა წერილიც, რომელც ამ საგნის შესახებ მიწერა ძალიან თავის რეისის გზის მხარე ინტერნაციონალ და ამასაც პასუხად ძალიან მსივლიანად. ამ უკანასკნელის წერილი მთავარი ინტერი ბ. ბუჩუკანობაძე ძალიან თეს, რომ

1) მთავარი სტატია შოთა-ბაქოს რეისის გზის მსივლიანად იმეც აღვას იქნება, დღესდღეობა მინდორზე, სადაც ახლა არილი.

2) ამას გარდა გამართული იქნება ნახევარ-სტანცია პრინციპალ მახლობლად სადაც შეიძლება უკვე-გვარი ხორაყის მიღება და მესამე კლასის ბილეთების გაცემა.

3) მესამე ნახევარ-სტანცია (პლავრა-ფორმი) გამართული იქნება ნეთ-ოღონში, სადაც ყველა ბილეთები გაიყვანება და უკვე-გვარი ხორაყი მიიღება.

შეკრების გარდასთანად მუდამ დღე დღის რეისის გზის მატარებელი პრინციპალ ნახევარ-სტანციად წავილურდებოდნ.

ძალიან რამდენიმე ალგას გამართული იქნება კასპი (ბუტკეში) სადაც ბილეთები გაიყვანება.

ვეფრი მაისის შემდეგ, ჩრცივად გარდაწვეტა და კომპიუტერდენ ამ პირობებით; მხოლოდ რეისის გზის გამგეობას აწინადაცებენ—თანამას აზის ამ თავის მთავარ ინტერიის ამ განქარაუღებისა და პირობებისა, თუ არა.

სხლამა შეუღამიზე გათაუდ.

ახალი ამბავი

მეთაობიდან — „ახლაზიზ“ იწერებან, რომ იპაჩო სადავლამშობლო ბანკის დამწესებულთ, რომელნიც საზოგადო კრებაზედ არან ამ ვაყად

ცილობად სიკის და მოღვის მოსპობას; თუცა ცუტები უკანკლებდნენ, მაგრამ მანკ ვაღდმა და წიაბუტებუა:

— ღვდა...
 დედა ხელმისი იცა და რაოდენიმე საათი ისე იჯდა, რომ სამგზავრო ტანისამოსი არ გახდებდა; მე რომ მე გაუხანდა, მამ მითხრა:
 — მართალია, შლიანის მოხდა და მაიყვალა.

მთლი თითოე მოაწყდა, შლიან რომ მოხდა; თამი უკანაო გარეგად, რომეცდაც, შესამარტებელია, სპი დაღის წინეთ ვერ შეწინააღიეთ.

მთლი თითთან დედა უკვლად კომპიუტების და წაბის ამყედა. მიხაკო თვალს არ აუღებდა დაღდას, მაგრამ მაინც ვერ ცნობულობდა. ხალამის სიკესზე მოუხაკო. მოაღვიზი რაოდენი ლექსი პიოტოვობდა, ხანდისხან ლაპარაკობდა იმ რანზე, რომელსაც გენინაზიზი მხმარობდნენ, და ლე-

იქ, მთავრობინი, გადაწყვეტილია; სხვათა შორის, რომ იმ 8,900 მანკე-დობი, რომელიც ამ ბანკს უწევან-დელ მოგებინად დარჩა „სახოგადო-სკოპოზიანთა დასკანაფილტებელთა“, 6,600 მანკე. აქურო საწარფო უკო-ლოდინით გარდაღებულა 1,300 მანკე. საქართველოში წარს-იქების გამა-გრცლებულს საზოგადოებისთვის 1,000 მანკე. მუთათის საქველიც მინ-ნახითათვის და 900 მანკე. ღარბე სტუდენტებისათვის.

მუთათის გადაწყვეტა ამასთანავე, რომ მუთათის საწარფო უკოლოდინ არ იყოს წარს-იქების საზოგადოების კომპეტენტის განგებობის, რადგან ეს კომპეტერ უკოლოდინის არ წარუ-წავს, არაფერს არ აყვებინად.

მუთათის გზებზე რომ მუთათის ბანკს კრებად 40,000 მანეთი შეწყვი-ლა ძველისი მოამადე უნივერსიტეტისათვის; ამ უფლდად 20,000 მანკე. ახლადე უნდა გადაღდა ამ საქმი-ნათვის და დანარჩენი 20,000 უნდა მიეცეს მამინ, როდესაც უნივერსიტეტი მსივლიანად გაიხრება.

ბუშნ-წინ, 4 მაისი, მუხრანსკის სახლის ნომრებშიყოფა ამ შერისის პოლ-ის ამხალგაზდა ვიკტორია პოდკობინსკისა შაშვიტოვსკი რევილენტი თათი მოკლე-და. მიზუნს გაჭირებას და სიღარიბეს ამბობდნ.

ჩვენს გახევიზი იყო ამას წინათ მოყვანილი რომ მამის სახსლისი ქუხაზე, ზუბალოვის შენიანში, ტანტ-საკცილის ვაჭრის მიდღებანის მათაზიზი ცეცხლი გაჭრია. მაშისის „ახლაზიზ“ აცხადებს ახლა პოლიცია, რომ ეს ცეცხლი ძალით იყო წადე-ღებულყო, რადგან დაჭრილის შემგებ-სანშილი ნათის სუნი იდგა და ცარილი ყუთები იყარა. მაღაზია 8,000 მანეთი იყოთა სტრახანს შეტრალი, მაგრამ შუგ ათასის მანეთის საქონელიც არ ყოფილა.

თინურ სიტყვებს აბრუნებდა. ხშირათ ვეცდებოდი რთახებდა, რადგან არ შეეძლო ამის ატანა. მიხაკო კარგათ მყოფობაში ლათინურათ ლოც-ვა დასიწყალა ზეგნითა, დღესდღეობის რომ ენაბრუნებდა და ცხლთ თითონ-მეგის წლისი მოამაველი ესაწველი სახარების მითი იმორებდა ამ ლოც-ვას: „Deus meus, quare me repulisti et quare tristis incedo dum affuit me inimicus!“ მე ვერ აღ-ვეწერ იმ შთაბეჭდილებას, რომელიც ჩემზე ამ სიტყვებმა მოახდინდა.

შობის წინა დღე იყო. მუხრანდ გვემოდად მხარეებდა ლაპარაკი და მარხილებების ზარების მწიკრი. ძალიან დღესასწაულის ჩაყოფილი შე-ხვეტილმა გარჩაღდა.

სულ რომ დაწვდილი, ქუჩის მყო-რაში მიხრდნენ ფანჯარაში მოჩნდა ილიკა სანთლებით გახადებულთ და მონაყვარებულთ მოაქრული და მო-ვერცხლებული კაღებით დაყრუსული;

ამ საქმის თომაზედ გამოძიება არის დაწინშული.

ამ უკანასკნელის სეთი-ტექსი დღის განმავლობაში გასაკრებელია ერთ-ებობით იცლება ტრასის: ლიო-ლი და წსადლოვის მესამე-მეოთხე სა-თამბნ მწვენიერი, თბლი ტარისი დღას; მესამე-მეოთხე საათზე კი ცა-უეტივად მიღიდებუნება და დღესვე-ხოვად კარგა ლახთანად წვიმას.

მართალია, ახლა კარგა წვიმა მიასაღებისათვის, მაგრამ არც აე-წინა-რი და მომეტებული სურება უნდა იყოს, მგონია, სასიკეთო...

ჩემი შევიტყვი, რომ მთერ-სატე-რეისი ვაკატურება მესამე-ამ. ამ ქმე-რადე წლის წინათ ის ჩორტიოვის ამხანაფი იყო და ვაჭრის დროს საყუ-თარი ნადლე ფული ქაჩინა რევი-ლი თუ რვა ათასი თუმანი. როგორც ამას წინათ ამბობდნენ, ათი ათასი თუმნით კი არა, თერამტერ ათასი თუმნით ვაკატურებდა. ამ გვათ-ს სულ ოც-დამეტს ათას თუმნამდის (260,000 მანეთამდის) დღება.

მოტრახობის მომოდინერი ძალიან ბეჭინი არან მეტრადე მახსახანაზო-ამბობდენ, ამ დღესში მოკლანდ მამ-შადინობის ვაკატურებასა. საზოგადო-ლო ფულის პარკონები ძალიან ტყვეიან ვაჭრებსა და ფულებსა სთხა-წენო. ამის გამა იმეც მახსახანაზო-სამართლის ლექსის თუ მათხისი და-ქტის მოკლიანო.

შოთიდან გვეწერენ: „პირველ მაისს ჩვეულებრივ დღე-ძალი ხალხი მოაქვდა შოის მუთაბ-სიდან, მუთა-მეჭრითიდან, სამეგრე-ლო-მურთიდან და ბათუმედან. მწვე-რინათა მართული რეისის გზის მა-ტრებიული ყველებით და ბაირო-ლი შოთი ჩამოვიდა პირველ მაისს დღითი სასულად გაქვლილი ხალხითა. მავა-

ამ იოლის ირვლიე თმა-ქუმუნა ბავშვიდ დაჭრებდა და მხოროდობ-დნენ; ფანჯრები განათებულნი იყვნენ; რთახში მოსიშობა ბავშვების მიხა-რული ხმა; ჩვენი პატარა მიხაკო ე-იმორებდა: „Deus meus, Deus meus, quare me repulisti?“

ჩვენს ალყაყის კარებს მოაღდნენ მავალიოები და იმღერეს საშობო გა-ლოდა. შობის დღე ვაინდენ ჩვეთ ე-ვანკლებით, რომ შობის დღე სეკ-ვიდლის დამეთ კი გადაქტულიყო. შოთ წამს ყმაწვილი ითომ გრძობა-ზაში მოვიდა, როდესაც დედას და ლოლოს ძახილი ადგებდა; მაგრამ ეს დღებანს არ ვაჭრებოდენ; განშო-რებელი სულის-თქმა ხანდისხან სულ მოსკობდად მათსოს პატარა სული მოხლად ნახვართი იყო ჩვენთან; გონებად კი საუკრნათ მთავრეა მისი დაქტურა ისეველ და ცხლთ თითონ-ანაც კი მიგრინავდა სადაც შორის არის გრძობად; სიკვლილი იგრძობა

ნებში ადგილის უმარტობობის გამო ბეჭი სასურებებზედ იხდნენ.

„როგორც კი ყველიოვის, ცხლაც ღროს-ვატარება უმარტობის მდოა-მართობა ბუჭისის თანაშობის მხო-სიხით იყენენ მეგრელები და მეო-რავა—იმერლები. უკანასკნელს წინა-მგლობობდა თ. პლავკანდრე მოქე-ტე...

„თამში დამალოვად ჩვეულებრი-ვის ხმლების და ჩიუროლებების ტრა-იადით, შევეღურება არაფერი მომხ-დარა; საქმეზე ვაღარა ერთი აქე-ლო პოლიციის პრისტივის ვაქვეტები და ერთი ვაღნევის ცხენის დაჭრია.

„მე კომპეტენის სახელმწიფოს, რა-მელიც; შესტროვის თანადამაქობი-ლით ხრუნჭავ დამწველებად, წამო-ვიდა მთლიანში გუშინ და გუშინ-წინ 15,100 ფეთი პროსო...

საქონის სიკეთის დღე

საკვირა მოგესხნათ ზოგიერთი ლანე, რომელსაც ახლა მხარობენ კლასის ბოციკებისთ.

ამ ვაყად ვაღამ-ბოშოსულ კალისი ბოციკზე ამავი მოგდღის, რომ დღე-ლით მუშაობის ხალხი და რადგანაც ზაბახი დღია და კლითა სულ ვაშ-ლილია მიწრადე, ამასთინი ძალიან ბეჭერი ერთ დღეუროცა ხახსა.

მე უნდა ვიცავო, რომ რადგან დამე ერთი, კლითა მშის ჩასკლის შემ-დეგ კლითა გროვდება, კალ-კალე-ნი შექტდება და გროვ-გროვით ერთთ შექტებულთ ჩრება სანამ კარგა გო-თნებდებო, მერე ისეც ვაიშობება და მივიდ მიწრადე მოგვინა.

ზოგ ახლიღებში, როგორც გვე-მის, ახლა ძალიან ვაოჩრათ ირეკე-ბა თორმე; ვაოჩრათების გამოღის ამ შექტებულთ კალისი უფრო ერთთ აჭიროვებს; ნათის ასახსამ და სწევა; ამ, თუ ნათია არა აჭეო, ვალხა, ხალხ-ბოშობის აჭრის და სწევის. ამ ლანს-მეჭიბეთ კარგა მდომათი თხა-რევა კალითა და ბეჭერან მინდერები

სიკატლებზე ხელმეც უფიძროათ ეც-ვა, ცხერი წარწევიცა, სახემ მიილა-ცივი და მირისზედ შესხლებულია სუ-ლის-თქმა თან-და-თან ხშირებუბად და საათის რაკურესა ვეცხებულა-ბილვე ერთი წამი, ერთი ხორკია და სიკატებლ ვაჭრებუბად.

შევაღბის მოგვეჭერდა, თითოე მო-ხაკო ეცდება, რადგანაც ხერენა და ცეცხლს დაწევა, და მხმედე უხრე-ბად იყვანება. მაგრამ ღოჭრება პირზე-სარკე მიადგა და ზედ რთოქიტი გარ-დაცოდა. მართი საათის შემდეგ სიკატ-ეცევა; ყველას ვეჭვინა რომ ყმა-წვილი სიკატებლს იგდებენ; ღოჭრე-საკე მოგვინა ადამიანს; დღეს მი-რეკეტილთის სიხარულსაგან ვული წყუ-ვიდა.

სამ მდომადი საქმე რთი საათის განმავლობაში; მე ერთობ დამ-ტე-რად და ხვეული ძალიან მაჭყებდა; ჩრადგანც ხელ-ღეობი რთი დამე ამ მინებება; ვავედი მყოვე რთახში;

სულ მოუწმენდათ. ღრისა ამ განკარგვის უფრადღებ მოაქციათ მთავრობამ და ხელმწიფის.

„სამკარნი“ გვარებებში, მანჯის გუბერნიამ ერთ ადგილს შეუქმნევიათ, რომ კლია თეთრი გავიდნენ ჩაგრის ქვედა. ბუღიათ და გუფუნეთი მინორნი ჩაგრები, ზეწირები, თეთრი ფრადები, ამირების და მიტელის ნაკრები, ძალია ზედა ჯდება და გრაოდება ჩოღესა კალი საკითხ გრაოდება, ამ ზეწირებს იღებენ და აწმუბულ ჩაღა-ბოლთაში ზერტურ, ან ჯერ ზერტურ, ერთათ აგრადევენ და მერე უცხლს უკადებენ.

ამ გვართა ვთინებამოს რომ თავითათა შექტურებული დაწვანა, თვითათა შექტურ ჩაგრებით და ზეწირებით შეიქმნება ვაგლოლი კალიის ზეწირება და წაქცა.

ამას გარდა ცნობილია, რომ ღამ-ღამობით კა-პუჩინი და ამასი კლია თბილ ადგილს ექცის. ამის გამო, ჩოღესა მინორნი უცხლს აწითა, კლია ახლოდები და თითო შიგ უცხლს შვიდს. ამიტომ ამ უცხლს კალიის ხოცვასათვის ერთი დღის-მთავრია ეს გამოადება რომელი უცხლს გააჩინა სგა-და-სგა აღგულს, კლია თუ შვიდა და დაბი-ცხ-და. მკარნი თუ უცხლს პატარა-მამარნი, ის მოხდება კადეკა, რომ კლია დიდობა ქვედა და უცხლს ჩაქ-პომა, მეტადე როდესღ ფრთა შექმნილია. მაშასადამე უცხლს დღე-ადღის უფდა იყოს და ბევრგან, სგა-და-სგა მხარია.

მისი შიკითვის „აბზორის“ სიკეთე, კალიის დასახოცათ მოუფრინა ეს ღონე: რადგანც კალიის თუ დიდდ გამოცდის შემდეგ ორ კრამდენ ფრთა არ აქვს სტის და სტრის ვანო მოგრადება მწელია და მაშასადამე კლიის ცქი მწელია, მკარნი დაბის დასაქვირთ მოუფრინა ზადე, რომელსაც ეფრაბიკლები ჰეულებებს და მჭირენ მწერებს და ქვირითისა მხარობენ. ამ როგა-

რის ეს ბადე გრძელ ხარის თავზე რაღს უმაჯრებენ, ისე სწორე მდგომარეობა რიგო-არ-თითათა თვის ტან-ზედა გამგრებული და სწორით მდგომარეობა; ამ რაღსდ თეთრი შოლის არტილის შურს აკერებენ ნაბიხებითა, რას რომ პუკის მოხლებდ შენდებენ, ტყვისა რომ იყოს. პარე ისეთი უნდა შექკაროს, რომ ძირი ორი კო არა ჰქონდეს, ერთი ჰქონდეს; ცითის სიტყვით ძაბრის მუცავი უნდა იყოს. ამ გვართა რაღს შემოუქმენენ ჰეუ-ღონას რაიმეღობა პარეში მოაქვება, სანქროდ მიხუნ დაამზადებ და მერე იღებენ. ამ გვართავე კალიის ზეწირებად შეიქმნება ერთ ადგილსა და მისი დაბო-ცყა. იქნება ესც გამოდგენ.

საზოგადოთ საქარია და ჩვენი კორქისმანდრების უფრადღება მოცუცეკო, რომ გვარებნი და აგვიფრად დაწერილობით, რიგარც თეთრ კალიის გამოსვლის და ცხად-ჩაგრების ამავი, აგრეთვე უკადელი ღონისძიების მხარება, რომელსაც სოფელში ხედავენ. ეს საგანი მარეა სადღესო არ არის, ყავადეთის შექმნებისათვისაც საკონდნოდა საქარია იქნება.

მეტადე სოფლის შოლის ოს-ცეტის ესთხოვე უფრადღება მოაქვირნი ამ საგანს ეს თითონაც გამოადება მათ სწავლების ღრისა და საცეცხროთ ვადავებთ და საკონდნოდაც ფრად საქარია. მთუ ახლი გერა გარადე რა, გავსადღება და ცოდნა საქარის შემოკითხვის მანც დავტრება გამოსაყენებლით.

უხსოვითი

წადილი ამბანი. უხსო ქვეყნების დღეს სტამბოლში ხელ-ახლო წარუდგინათ ხანთაგანის საზოგადო-რება, რომ იმხ ხელ-ახლო დაკავის ჩერე-გორისათვის დათმობილი ადგილები

მყვადითი ჩავედო საწოლში და ძილს მივეცთ თავი.

სტაბა მის შემდეგ მთავრის ხმა გამოდება; მამსმუნენ, თითქო მე მინდა, მაგრამ ღამის სიწყუმში ცხანათ შემემატეს: „მზისკა მზისკა“ მოხუცნი და სასაჩრდო მხით უფხობა და დედა შეღის. სანამ აღდებოდეს, შემუგარად ჩემს ოთახში და აკან-კალებლის მხით ჩემს უფხობებს: — მზისკა, მოკვდა!

მთვეირი მზისკის საწოლს; თავის მებარეობა ბალი მზე, გადებულ პირს, ერთ წარტლებენ მიმტრებულ თავლებს, მწველი პირის-სახე ვიპოვებენ, რომ მზისკა საუწყუნოთ მოგვმობდა...

მუჯარის საბანი გარდავაფრე, თვალები დაუხურეთ... დღე-ხანს ცვილილობა, რომ გულ-სიმეყიროლი დედა გრძობაში მოწყევნა. პირველმა უქმს დღემ დახარბოსა მწადევის ნიკარა. ეს თქლი

შესასრულებელი იყო, რადგან დედა მუჯარს არ შორადებდა; კუბოს ზომის სახლები რომ მოიხდენ, დღდას ვეული წარუდებ. მერე მევედირი შემისეს; მზისკა იწეა ახლი მუნდროში და თეთრი ხელითაბის ჩაქვლთა, არაჩრის ღირღი არ ქონდა, არც მეტურ პედურებში შემინფრებას, არც ლითონურ მშენებს და არც ორაკალბურის ერის... ჩავსვენეთ მევედირი კუბოში, მევიდეთ სტრულად და საწოდები ავნიერთ. ჩამდენი ოღონთურ სიტყვები დაუბრუნებია, რამდენი აბიმიმეტიკული კითხვები აუხანია საცოდავს ამ ოთახში!

ამისთანა მშვიდობიანი სახის გამო-მეტყველობა მზისკის პირზე არ მინახვს მას აქეთ, არც კარგი ნიწები მიიღია; ეს სხე თითქო ილიმბედა თითქო უხარად იმის კი საუცურო დასცენება და გინობადა თავს ბედ-ნიერთა. მორკარდები მზისკის ამანავები

და მერე ისევე დაუცვლის ივნი. ამ ნიორტულ (მსაღლეთის მინისტრის) სედა 4 მას (22 ახარლ) ჰქონია, მაგრამ ვარდა-წვეულებები კი ეფრა-ვირი მიიღია: მას-ღ-წენდ-მას-ამ-ბობადა თუმანე ავსთლოლი ვლნების მოთხოვნებობა, და სგა მინისტრები კი მასხებებდნენ, რომ სდა გვეყის აღნაზიში იმდენი ჯარი, რომ ეფრა-ვილის მოთხოვნებობა შეგასრული-თა.

მსაღლეთი გავიხთ „standard“-ის კორქისმანდრების სიტყვით იტალიაში ძიოდ ხასილით ადვენენ-თივალ-ურის აღმანიღლების მოქმედებას. მსაღლეთის დილომატები ა-პ-კარად „ა-ტ-კ-ტ-ტ-ტ“-ამბის იფივე კორქისმანდრები — რომ აღნაზი იზომების თვისუფლებას, სრულს თუ არა განსაზღვროს მანც. სტაბა, ჩასაყვადებლობა იმას ნენას არ მისცემენ, რომ იგი ეფრა-ვილის მოთხოვნებს ქვეშ ავახათა სამეფოდ შექნეს.

უახტობის დენებრტია პალატის სტოლის ღრის მხარებელია მას-უხი-ავო დამუტებ მოღწერების ერთხვად ჩეხური რის ნენცეკურ კითხვითან გათა-ამ-პირის მესახებ ჩეხის მინისტრისათვის და სავამეო დამუტებულებებში მინისტრი შტრაშიფერი ახტეცედა, რომ მხარებლობას უფლებად აქცია პოლიტიკურ და სა-მომასაზროლო მოხლებებს მთლიანის სამხარებლო თავის ნებით არჩეული ენაო. მამსისტრის უახსარებლ გან-ქე-მ-ღე წას ეყვარება, რომლის ძალით ყველა გავტომობას მინიჭებული აქვს თავის ნებისებების უფლებად. ჩეხებისათვის ამ უფლებების დამტკიცებით მხარებლობას მხოლოდ შესაძლებელი თავისი მოავლობა ამ გეარ-ტომობასდა.

ურის სტრებიზი“ დაბეჭდილია სიტყვა, რომელიც გამოჩინილია

რომელიც არ წარუდგენენ უქმეებზე სახლით ბავშუები გაყვარებით უცუ-რებდებენ მიტელებების, საწოდები და კუბებს; ამით აკერებდა მზისკის სახის მკაცროლი გამომეტყველება. „ღიღ ხანი არ ვაგული მას აქეთ; ჩაკ კუბოს ამით შეი იყო და მათ-სავით იბრებდა წულში ბოზის სიმ-ბისის გამო, იღება ცუდ ნიწრებს, ახლვედენ დარბობებს და შერიშებს, რადგან ცუდი გამოცემა ჰქონდა. შედგის შედგოს თამში ამ უფხობ-ხელის გარეუბა; გელა კი ხელ-უხლო-მული იყო, მშვიდობიანი, გარეუცე-ლი სრავალით. მუქლიანი მორბობით და მითი უხლო-ღიღობდნენ; ბავშუ-ები ტრინებს ტრინებობდნენ, რომ გელა თეთიან ბავთი ინსექტიკობი რომ შემეხედებო, მზისკა უფრად-არ-გაეპარებებდნენ, არ შემიძლებდა და არც წამსხებებო; იქ-საქობის, უფრო თავის ნებზე იცოდა, რა ეწახებდნენ სურვილს, იმ-წახე-ლიაზა-

საფრანგისი მეცნიერება მოლო ბერნე წარმოსტევა ამ დღებში პარი-ვის ტრის ექიბო საზოგადებში, რომლის მიზანი იყო ხელი მოეპარ-თის მისწავლე ახლო-გარდებს („L'union francaise de la jeunesse“).

მოავცეს ჩამდენზე აღვიც ამ მკვერ-მეტყველურ სიტყვად:

„მზარ-ცუბები ხართ, ფრანცუზება დაჩიბით! ღრისი ფრანცუზება ევე-ლახე უმჯლ ცრინებთ, ხასილით. იყ-ვი-ვი მაქველ-მორინერი, ვერანა-ნა-თელნი, გულ-გამოლიონ, მხარე-ღ-ნა-მხარეულებდა სულის ჯანმთელო-ბაშა მზელდით პირ-მოთი-გნას, ვი-კე-ქადესთ თავისუფლებ. იყვირ-ნამ-დგელი შელო-მელონი მოღლი-რისი და სდა ნეგოლიოუსის... ღა-ეცევით ფრანცუზის ნეკონ-ალფირი გრანდია. ნუ დგებობრტობით კოს-მიალიტეკურ სახაველ მიღწეულ-ებას. მთვერებთ ჩვენი კეთილ-შობი-ლორბი, ჩვენი მჭირებას, საყვარე-ლის სამშობლო; შევიყვირეთ ის სრულის გულით, მწერელოვით, გავიგებულს სიყვარულით; და თუ დღემდე რომ-მეცხამებ ბერძენი გიხისით, რომ მაშინდებულოთ არაფერი არ ვერა-ვო, ჩვენს საფრანგესაც აქვს ნაკალე-ლებობა... უბასუხეთ იმას, რომ წურს და ნაკალელებებას არ უფხებენ ამ დღებს, რომელსაც შეიღებთ დეკარ-და (ძობას და ლოკარნიგინე ამ-ბობა). და თუ ეს ბიჭერი საფრანგეთის ნიდავებ არის დაბადებული, გაავითე ის ჩვენი ქვეყანად, მოც-ლოცე დაუბეხეთ იმას, რადგან უცე-ველია მოღლიდებ უნდა ჩათიოვოს ის იკავი, რომელიც მამლის სიყვარულს სწონის, ენც ვერობს ამ სიყვარულით, ვინც გულ-გარდოდ ლაობაკობს დასამოღლებს განს-კუთრებით იმ ღრის, რომელსაც ეს სამშობლო დატრავულია თავის შე-იღლების დაქვირება.“

„მოლისის“ მწერილი პორქისმან-დრები შემდეგ ამას იწერებთ ამ გა-

ცხსა პატარა ფრთიან დაბეჭდილ-ბითანა...

მორკარდეს კუბო დახურეს და წარღეს სასაფლაოზე; სადღე თოვლიან მიწამ საუწყუნო დაფარა პატარა მზისკა...

მზო, ჩოღესა მე ამას ეწერ, თითქმის წყურთილ იქნება მზისკის სიკვლის შემდეგ; მაგრამ შენ მამსმუნენ და მეცოცები, უღროლო დამქვირთო ვარაო. შენ ცუდი გა-მომტება გეზინდა იმ-წახე, რომე-ღეღი შენი სამშობლო ენა არ იყო; მაგრამ ვეღვი-კი სიტყვარბი ჰილვა-და... პირ-კო-სად ხარ და გესმის ჩემი სიტყვები თუ არა; მხოლოდ ის კი ვიცო, რომ შენს მასწავლებელს თან-და-თან ხეილა უფლიერდება, რომ ის უფრო დახარბულია, იპობია და შესაძლებელია, რომ მალე გამოე-ყვეს...

შეტკურდა, 30 მარტს 1880.

